

ความต้องการพัฒนางานวิชาการของอาจารย์คณะศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Needs of Lecturers in the Faculty of Liberal Art and Science, Kalasin University towards Academic Development

ประสาธ เนืองเฉลิม¹, ชัยรัช จันทร์สมุด²

Prasart Nuangchalem¹, Chaitach Jansamood²

บทคัดย่อ

อาจารย์ระดับอุดมศึกษามีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการผลิตความรู้สู่สังคม การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการพัฒนางานวิชาการของอาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นอาจารย์ จำนวน 27 คน สังกัดคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยเก็บข้อมูลช่วงเดือนพฤษภาคม 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการพัฒนางานวิชาการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยทำการส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย อาจารย์มีความต้องการในการพัฒนางานวิชาการโดยภาพรวมและทุกประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: งานวิชาการ, อาจารย์, ความต้องการ

¹ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

¹ Assoc.Prof. Faculty of Education, Mahasarakham University

² Faculty of Liberal Arts and Science, Kalasin University

Abstract

University lecturers have the role and responsibility to impart knowledge to society. This research aims to study the needs of lecturers in the Faculty of Liberal Art and Science, Kalasin University towards their academic development. Twenty seven lecturers were panel participants who work for the Faculty of Liberal Art and Science, Kalasin University. A Likert five-point scale questionnaire was employed in May 2016. Percentage, mean, and standard deviation are used for data analysis. Findings indicated that lecturers need to develop their academic position at the highest level.

Keywords: Academic, lecturer, need

บทนำ

การพัฒนางานวิชาการขององค์กรให้เกิดความก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นหัวใจสำคัญของความยั่งยืนในสถาบันการศึกษา การพัฒนาคุณภาพของคน พัฒนางาน และพัฒนาระบบจะช่วยปรับเปลี่ยนและยกระดับคุณภาพขององค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ (สุภาพรณี ประสงค์ทัน. 2558) สถาบันอุดมศึกษาถือเป็นแหล่งภูมิปัญญาของแผ่นดินที่สร้างสรรค์ความรู้สู่สังคม มีบทบาทและหน้าที่ในการเป็นที่พึ่งทางวิชาการและสามารถชี้นำสังคมได้อย่างมีคุณภาพ การพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสำคัญ ซึ่ง

อาจารย์มีภารกิจที่สำคัญตามบทบาทและหน้าที่ ซึ่งประกอบด้วย การสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยที่ภารกิจเหล่านี้จะต้องยึดมั่นและนำไปบูรณาการกับการทำงานในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว

การพัฒนาตนเองในทางวิชาการจึงเป็นการต่อยอดความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องทำหน้าที่ในการผลิตผลงานวิชาการออกสู่สังคม และนำความรู้ที่ได้ไปบูรณาการสู่การเรียนการสอน และการบริการวิชาการ ทั้งนี้อาจารย์จะต้องมีผลการวิจัยมาเป็นฐานของการเรียนรู้ การสอน และการรับใช้

สังคมในลักษณะที่เป็นเครือข่าย (เพชรวัลย์ ธิระวณิชพงษ์ ปัญจิปัทธวรกร บุญพร้อม. 2558) เท่าที่ผ่านมา สังคมอุดมศึกษามักเป็นฝ่ายบริโภคงานวิชาการจากต่างประเทศ ทำให้ขาดความเข้าใจรากฐานงานวิชาการของประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตาม นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาก็ได้พยายามเน้นย้ำให้อาจารย์ได้พัฒนางานวิชาการในหลากหลายรูปแบบโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางความคิด สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ Thailand 4.0

การผลิตผลงานวิชาการจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน/การมีระบบต่างๆ จากหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางวิชาการและคืนความรู้สู่ชุมชน (ชวนพิศ สิริพันธ์นะ และ สุเทพ อ่วมเจริญ. 2559) ความจำเป็นและความต้องการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์ก็ย่อมสะท้อนสู่ศักยภาพของคณะ/หน่วยงานโดยใช้ภูมิปัญญาของชุมชนและประเทศในการขับเคลื่อน Education 4.0 การนำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รวมทั้งการเรียนการสอน Education 4.0 ก็ต้องอาศัยการพัฒนาและต่อยอดงานวิชาการ หากขาดองค์ความรู้หรือกำลังการผลิตงานวิชาการย่อมทำให้ประเทศไทยสูญเสีย

โอกาสในการแข่งขันในอนาคต การศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาความต้องการในการพัฒนางานวิชาการของอาจารย์คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ซึ่งทำให้ทราบถึงความต้องการพัฒนาตนเอง สามารถเป็นแนวทางให้ผู้บริหารนำไปใช้ประกอบการวางแผนและตัดสินใจพัฒนาอาจารย์ให้ตรงตามความต้องการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนางานวิชาการของอาจารย์คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองในช่วงเดือนพฤษภาคม 2559 ทั้งนี้ขอความร่วมมือจากอาจารย์ สังกัดคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน เพื่อตอบแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนางานวิชาการ ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความต้องการพัฒนางานวิชาการ โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนางานวิชาการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนางานวิชาการ ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามคืนและตรวจสอบความถูกต้อง นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อสรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล

เพศ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

อาจารย์สังกัดคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยมีข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=27)

สถานภาพ		จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
เพศ	ชาย	6	22.22
	หญิง	21	77.78
วุฒិการศึกษา	ตรี	1	3.70
	โท	18	66.67
	เอก	8	29.63
อายุ	20-30 ปี	5	18.52
	31-40 ปี	21	77.78
	41-50 ปี	1	3.70
ตำแหน่งทางวิชาการ	อาจารย์	25	92.59
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	2	7.41

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 77.78 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 66.67 อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.78

และดำรงทางวิชาการเป็นอาจารย์เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 92.59 ซึ่งรายละเอียดของความต้องการพัฒนาด้านของทางวิชาการได้นำเสนอไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการพัฒนางานวิชาการของอาจารย์คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (n=27)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการทำวิจัย	4.70	0.47	มากที่สุด
การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดทำหนังสือหรือตำรา	4.78	0.51	มากที่สุด
การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการการเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์	4.78	0.51	มากที่สุด
การจัดให้มีวารสารของหน่วยงานหรือสถาบัน	4.52	0.75	มากที่สุด
การมีระบบที่เลี้ยงทางวิชาการ	4.78	0.42	มากที่สุด
การมีระบบภาระงานสอนและวิจัยที่ชัดเจน	4.74	0.45	มากที่สุด
การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ	4.70	0.47	มากที่สุด
การมีระบบสนับสนุนให้บุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ	4.85	0.36	มากที่สุด
การให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัย	4.78	0.51	มากที่สุด
การให้ทุนสนับสนุนการผลิตหนังสือหรือตำรา	4.81	0.40	มากที่สุด
การยกย่องและชมเชยผู้ผลิตผลงานทางวิชาการแก่หน่วยงาน	4.52	0.85	มากที่สุด
การมีหน่วยงานส่งเสริมทางวิชาการแก่บุคลากร	4.85	0.36	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.73	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัย ภาพสินธุ์ มีความต้องการในการพัฒนาทางวิชาการโดยภาพรวมและทุกประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับดังนี้ การมีหน่วยงานส่งเสริมทางวิชาการแก่บุคลากร การมีระบบสนับสนุนให้บุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ การมีระบบพี่เลี้ยงทางวิชาการ การให้ทุนสนับสนุนการผลิตหนังสือหรือตำรา การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดทำหนังสือหรือตำรา การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ การให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัย การมีระบบภาระงานสอนและวิจัยที่ชัดเจน การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการทำวิจัย การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ การจัดให้มีวารสารของหน่วยงานหรือสถาบัน และการยกย่องและชมเชยผู้ผลิตผลงานทางวิชาการแก่หน่วยงาน ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

อาจารย์มีความต้องการพัฒนาตนเองทางวิชาการโดยภาพรวมและทุกประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับดังนี้ การมีหน่วยงานส่งเสริมทางวิชาการแก่บุคลากร การมีระบบสนับสนุนให้บุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ การมีระบบพี่

เลี้ยงทางวิชาการ การให้ทุนสนับสนุนการผลิตหนังสือหรือตำรา การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดทำหนังสือหรือตำรา การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ การให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัย การมีระบบภาระงานสอนและวิจัยที่ชัดเจน การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการทำวิจัย การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ การจัดให้มีวารสารของหน่วยงานหรือสถาบัน และการยกย่องและชมเชยผู้ผลิตผลงานทางวิชาการแก่หน่วยงาน ตามลำดับ ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นสิ่งที่สะท้อนว่า คณะ/หน่วยงานควรให้การสนับสนุนในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

ทั้งนี้ อาจารย์ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงาน คือช่วงอายุ 31-40 ปี จึงมีความกระตือรือร้นที่จะผลิตผลงานวิชาการออกมารับใช้ชุมชน รวมทั้งตำแหน่งทางวิชาการร้อยละ 92.59 ยังเป็นอาจารย์จึงเตรียมความพร้อมในทางวิชาการเพื่อกำหนดเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการในระดับที่สูงขึ้น ทั้งนี้ การผลิตงานวิชาการจำเป็นต้องอาศัยทั้งความรู้ทักษะที่จำเป็น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการขับเคลื่อนงานวิชาการ อาจารย์จึงมีความต้องการในรูปแบบที่ควรจะเป็นและควรได้รับด้วยรูปแบบต่างๆ ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้บริหารใน

แต่แต่ละระดับควรจัดระบบสนับสนุนให้
 ความสอดคล้องและเหมาะสมกับธรรมชาติ
 การทำงานของอาจารย์ นอกจากนี้หน่วยงาน
 จะต้องตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม
 จริยธรรม และจรรยาภิวัจยไม่ยิ่งหย่อน
 ไปกว่าการผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อ
 ส่งเสริมและเติมเต็มให้เป็นนักวิชาการที่
 สมบูรณ์ (เสาวลักษณ์ รัตนะปัญญา.
 2558)

อาจารย์ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา
 ภายในประเทศ อาจารย์ควรได้รับการ
 พัฒนาขีดความสามารถทางด้านภาษา
 อังกฤษ ไม่ว่าจะป็นภาษาอังกฤษเพื่อ
 การสื่อสาร ภาษาอังกฤษเพื่องานวิชาการ
 ซึ่งจะทําให้อาจารย์ในคณะมีโอกาสเข้า
 ถึงและเข้าใจวิทยาการใหม่ๆ และยังได้
 แนวทางการเผยแพร่งานวิชาการออกสู่
 เวทีที่ทั้งระดับชาติและระดับสากล (กุลธิดา
 สิงห์สี. 2557) รวมทั้งรู้จักนำเทคโนโลยี
 สารสนเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการ
 ทำงาน เช่น โปรแกรมตรวจสอบการคัดลอก
 โปรแกรมการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม
 หากมีพัฒนาอาจารย์อย่างต่อเนื่องไม่ว่า
 จะเป็นการอบรม การศึกษาดูงาน การ
 กำกับติดตามอย่างเป็นระบบก็จะช่วยให้
 อาจารย์พัฒนางานวิชาการได้ตรงตาม
 ความต้องการ มีระบบสนับสนุนที่ทําให้
 อาจารย์คล่องตัวและสนุกกับการผลิต
 งานวิชาการ การมีระบบที่เลี้ยงทางวิชาการ

และงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
 ก็จะช่วยให้อาจารย์ได้ทำงานอย่าง
 ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ขึ้นกับ
 ข้อมูลที่ได้ประกอบกับการตัดสินใจของ
 ผู้ที่กำหนดนโยบายระดับต่างๆ ที่จะเอื้อ
 ให้เกิดความสุขและแรงจูงใจในการผลิต
 งานวิชาการอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอาจารย์
 มีความต้องการในการพัฒนางานวิชาการ
 โดยภาพรวมและทุกประเด็นอยู่ในระดับ
 มากที่สุด ดังนั้น การเสริมแรงและกระตุ้น
 ให้เกิดความต้องการทำงานวิชาการควร
 มีอย่างต่อเนื่อง นโยบายขับเคลื่อนระดับ
 มหาวิทยาลัยและคณะก็ต้องชัดเจนและ
 จริงใจที่จะให้การส่งเสริมสนับสนุนบน
 พื้นฐานของหลักการและแนวคิด 3 ประการ
 คือ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic
 Excellence) ความเป็นอิสระในการ
 ทำงาน (Autonomy) และความมีเสรีภาพ
 ทางวิชาการ (Academic Freedom)
 อาจารย์จึงต้องมีอิสระในการแสวงหา
 ความรู้ใหม่ สามารถวิเคราะห์วิจารณ์
 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนะ
 วิธีการแก้ไขปัญหามุมชนและสังคม
 (เพชรราลย์ ธีระฉัตรฐพงศ์ ปัญธิพัชรร
 บุญพร้อม. 2558) เพื่อมุ่งสู่การเป็น
 สถาบันอุดมศึกษาที่ตอบสนองต่อการ
 พัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ อาจารย์พัฒนาตนเองตามความต้องการ ทั้งนี้ หน่วยงานควรมีระบบสนับสนุน การพัฒนางานวิชาการและสร้างสรรค์ ผลงานรับใช้สังคม

2. ควรมีระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อ การทำงานในทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ฐานข้อมูลทางวิชาการที่นำมาประกอบ

การค้นคว้าและอ้างอิง โปรแกรมตรวจสอบ การคัดลอก โปรแกรมการเขียน อ้างอิงและบรรณานุกรม

3. ควรพัฒนาศักยภาพทางด้าน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และภาษาอังกฤษเพื่องานวิชาการแก่อาจารย์อย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้อาจารย์เกิดความมั่นใจ ที่จะนำผลงานไปสู่การเผยแพร่และนำเสนอในเวทีระดับนานาชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กุลธิดา สิงห์สี. (2557). อุดมศึกษาไทยในอาเซียน รูปแบบ แนวโน้ม และทิศทางการ ปรับตัวในอนาคต. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*. 2(2): 13-23.
- ชวนพิศ สิริพันธ์ และ สุเทพ อ่วมเจริญ. (2559). การพัฒนาโปรแกรมโดยใช้ชุมชน เป็นฐานในการเรียนรู้คติชนวิทยาระดับอุดมศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 8(1): 228-238.
- เพชรวัลย์ ธีระวณิชพงศ์ ปัญจป์พัชรภร บุญพร้อม. (2558). การพัฒนาศักยภาพ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*. 8(1): 33-40.
- สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน. (2558). การบริหารจัดการคนเก่ง: เครื่องมือในการเพิ่มขีด ความสามารถขององค์กร. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*. 6(2): 145-150.
- เสาวลักษณ์ รัตนปัญญา. (2558). การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ และวิชาชีพของนักวิชาการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารสาระคาม*. 6(1): 93-110.